Tav. 169

Plinio
Naturalis Historiae

Venezia, a. 1472

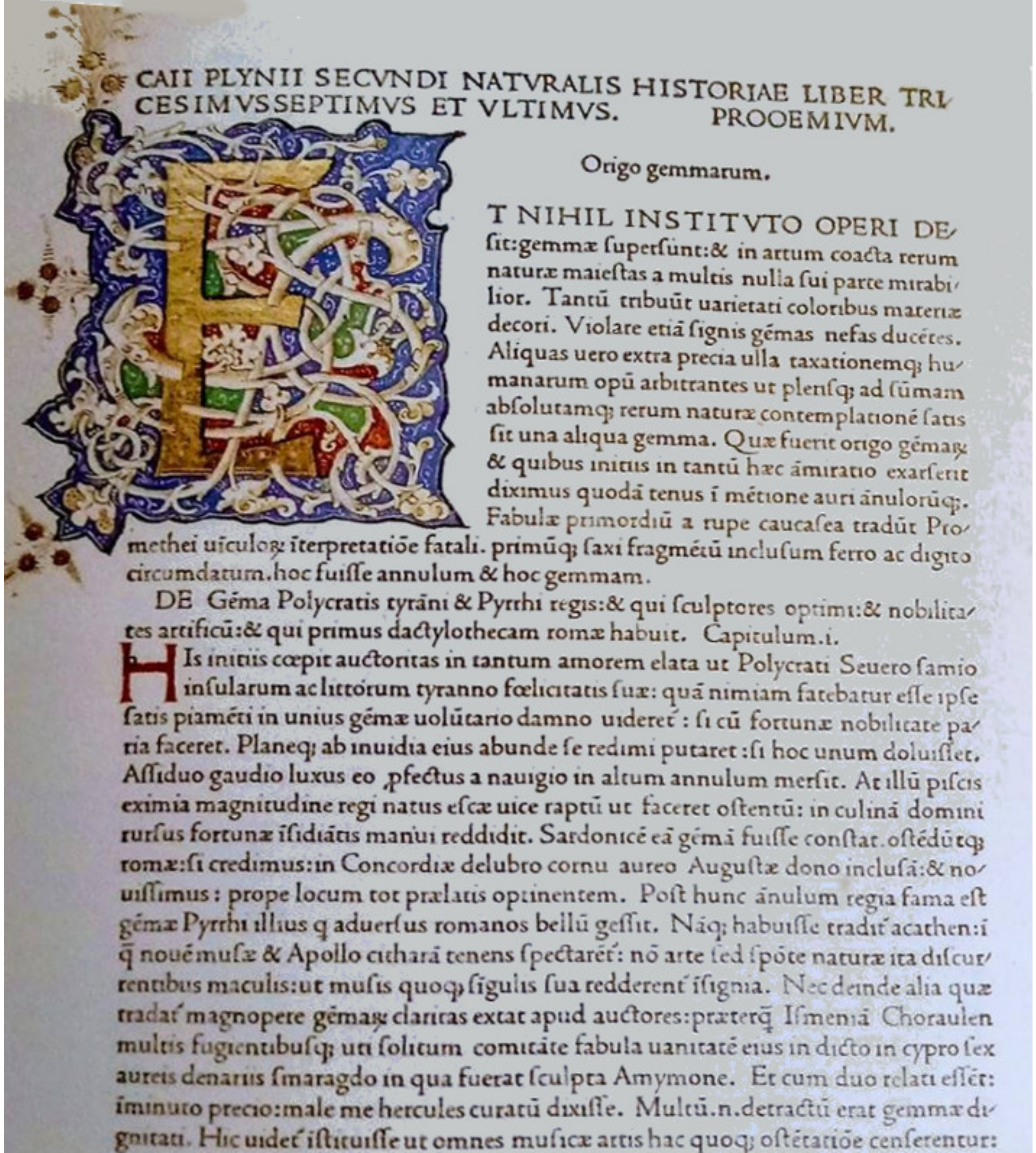

CAII PLYNII SECVNDI NATVRALIS HISTORIAE LIBER TRI-
CESIMVSSEPTIMVS ET VLTIMVS. PROOEMIVM.

Origo gemmarum.

ET NIHIL INSTITVTO OPERI DE-
ſit: gemmæ ſuperſūnt: & in artum coacta rerum
naturæ maieſtas a multis nulla ſui parte mirabi-
lior. Tantū tribuūt uarietati coloribus materiæ
decori. Violare etiā ſignis gēmas nefas ducētes.
Aliquas uero extra precia ulla taxationemq; hu-
manarum opū arbitrantes ut pleriſq; ad ſūmam
abſolutamq; rerum naturæ contemplationē ſatis
ſit una aliqua gemma. Quæ fuerit origo gēmaꝝ
& quibus initiis in tantū hæc āmiratio exarſerit
diximus quodā tenus ī mētione auri ānulorūq;.
Fabulæ primordiū a rupe caucaſea tradūt Pro-
methei uiculoꝝ īterpretatiōe fatali. primūq; ſaxi fragmētū incluſum ferro ac digito
circumdatum. hoc fuiſſe annulum & hoc gemmam.

DE Gēma Polycratis tyrāni & Pyrrhi regis: & qui ſculptores optimi: & nobilita-
tes artificū: & qui primus dactylothecam romæ habuit. Capitulum .i.

HIs initiis cœpit auctoritas in tantum amorem elata ut Polycrati Seuero ſamio
inſularum ac littorum tyranno fœlicitatis ſuæ: quā nimiam fatebatur eſſe ipſe
ſatis piamēti in unius gēmæ uolūtario damno uideret: ſi cū fortunæ nobilitate pa-
ria faceret. Planeq; ab inuidia eius abunde ſe redimi putaret: ſi hoc unum doluiſſet.
Aſſiduo gaudio luxus eo ꝑfectus a nauigio in altum annulum merſit. At illū piſcis
eximia magnitudine regi natus eſcæ uice raptū ut faceret oſtentū: in culinā domini
rurſus fortunæ īſidiātis manui reddidit. Sardonicē eā gēmā fuiſſe conſtat. oſtēdūtq;
romæ: ſi credimus: in Concordiæ delubro cornu aureo Auguſtæ dono incluſā: & no-
uiſſimus: prope locum tot prælatis optinentem. Poſt hunc ānulum regia fama eſt
gēmæ Pyrrhi illius q aduerſus romanos bellū geſſit. Nāq; habuiſſe tradit̄ acathen: i
q̄ nouē muſæ & Apollo citharā tenens ſpectarēt: nō arte ſed ſpōte naturæ ita diſcur-
rentibus maculis: ut muſis quoq; ſigulis ſua redderent̄ īſignia. Nec deinde alia quæ
tradat̄ magnopere gēmaꝝ claritas extat apud auctores: præterq̄ Iſmeniā Choraulen
multis fugientibuſq; uti ſolitum comitāte fabula uanitatē eius in dicto in cypro ſex
aureis denariis ſmaragdo in qua fuerat ſculpta Amymone. Et cum duo relati eſſēt:
īminuto precio: male me hercules curatū dixiſſe. Multū .n. detractū erat gemmæ di-
gnitati. Hic uidet̄ īſtituiſſe ut omnes muſicæ artis hac quoq; oſtētatiōe cenſerentur:

Tav. 170

Dante
Commedia

editio princeps

Foligno, a. 1472

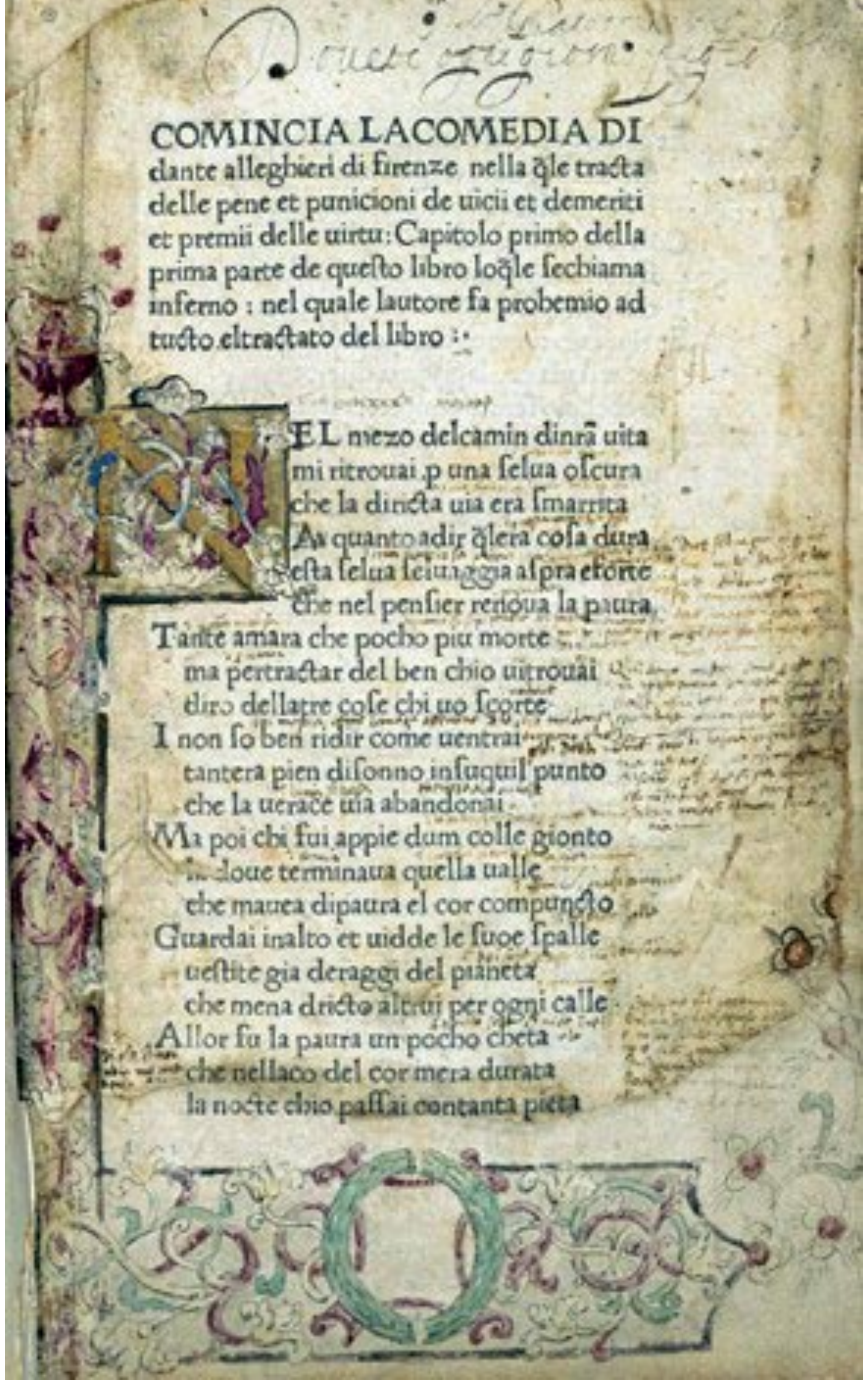

COMINCIA LACOMEDIA DI
dante allegheri di firenze nella q̄le tracta
delle pene et punicioni de uicii et demeriti
et premii delle uirtu: Capitolo primo della
prima parte de queſto libro loq̄le ſechiama
inferno : nel quale lautore fa probemio ad
tucto eltractato del libro :·

NEL mezo delcamin dinrā uita
mi ritrouai ꝑ una ſelua oſcura
che la dincta uia era ſmarrita
Ai quanto adir q̄lera coſa dura
eſta ſelua ſeluaggia aſpra eforte
che nel penſier renoua la paura
Tante amara che pocho piu morte
ma pertractar del ben chio uitrouai
diro dellatre coſe chi uo ſcorte
I non ſo ben ridir come uentrai
tantera pien diſonno inſuquil punto
che la uerace uia abandonai
Ma poi chi fui appie dum colle gionto
in doue terminaua quella ualle
che mauea dipaura el cor compuncto
Guardai inalto et uidde le ſuoe ſpalle
ueſtite gia deraggi del pianeta
che mena dricto altrui per ogni calle
Allor fu la paura un pocho cheta
che nellaco del cor mera durata
la nocte chio paſſai contanta pieta

Tav. 172

Esercitazione

Nterea ſcelerum luctuſq: ignaruſ iaſon
Alta ſecat. neq: enim patrioſ cognoſcere caſuſ.
Iuno ſinit. mediuſ ardenſ ne flectat ab undiſ.
Ac temere in peliam & adhuc obſtantia regiſ
Edta ruat. placitoſq: deuſ neu deſerat actuſ.
Iamq: freti ſummaſ aequatum pelion ornoſ.
Templaq: piſaeae mergunt obliqua dianae.
Iam ſciathoſ ſubſedit aquiſ iam longa receſſit.
Sepiaſ. adtollit tondenteſ pabula magneſ.
Campuſ equoſ. uidiſſe putant dolopeia buſta.
Intrantemq: myrin. curuaſ quaeſita per oraſ.
.. fluminaeo Aequora flumeo cuiuſ redeuntia uento.
Vela legunt. remiſ inſurgitur. inde ſalutant.
Eurymenaſ recipit ueluq: fretumq: reuerſo.
Auſter. & in nubem mynuſ repentibuſ altum.
Oſſa redit metuſ ecce deum damnataq: bello.
Pallene. circumq: uident immania monſtra.
Terrigenum. caelo quondam aduerſata gigantum.
Quoſ ſcopuliſ trabibuſq: parenſ miſerata iugiſq:
Induit. & uerſoſ extruxit in aethera monteſ.
Quiſq: ſuaſ in rupe minaſ. pugnamq: metuſq:
Seruat adhuc. quatit ipſe hiemeſ & torquet ab alto.
Fulmina crebra pater. ſcopuliſ ſed maximuſ illiſ.
horror abeſt. ſicula preſſuſ tellure typhoeuſ.

Tav. 173 - Esercitazione

·LIBER SECVNDVS·

Leonarduſ Nicolao Salutem

NEGOTIA LVPI NOSTRI
de quibuſ ſignificari tibi iam se
piuſ me per tuaſ litteraſ monuiſti
ſciaſ plane hiſ proximiſ diebuſ eſſe
confecta. Poſtulatio enim que m
chi illiuſ nomine tradita fuerat
nobiſ deprecantibuſ per pontificē
admiſſa eſt. De quibuſ ad ipſum
ſcribolatiuſ que littere ut ei reddantur curabiſ. Quod aūt de Colucij
laudatione ſignificari tibi poſtulaſ procedit ſane opuſ ſatis
ut mihi uidetur luculente. Veꝝ quia ſic inſtitutuſ ſermo fu
erat quaſi in ipſiuſ uiri funere ſecundum antiquum morē
eiuſmodi haberi uideatur oratio. ſepe mecum ambigo an pre
ſtet totam dicendi rationem ſic mutare ut fictionem in re
preſertim ſeria euitemuſ nec lachrimis & lamentationib; ei
tempori congruentibuſ impediamur. multa que relatu digna
forent referre. Tempori enim ut noſti inſeruiendum ē. nec